

довготривалу систему перевірки їх на спроможність ефективного функціонування;

- наявна фінансова нестабільність та прозорість страхових компаній. З кожним періодом їхня кількість зменшується.

Список використаних джерел:

1. Лирик О. Я. Bancassurance та перспективи його розвитку в Україні. *Вісник НБУ*. 2017. №2 (132). С. 32–34.
2. Кальченко О.М., Лисиця А.В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку банківсько-страхової інтеграції в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. Чернігів, 2018. №1(13). С. 131-138.
3. Кучеренко В. Форми інтеграції банківського та страхового капіталів. *Вісник КНТЕУ*. 2010. № 3. С. 57–66.
4. Підсумки діяльності страхових компаній за 2019 рік // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринку фінансових послуг. URL: http://ufu.org.ua/files/stat/SK_info2019.pdf. (дата звернення: 07.11.2021).

УДК 336:334.7.012.61](477)

Юркевич. О. М.,

к. е. н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

Науменко В. В.,

студент 3 курсу групи ЕП-302

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Малі та середні підприємства є найбільш розповсюдженою формою підприємницької діяльності. Саме вони формують найбільший прошарок

суспільства – «середній клас», за допомогою якого виробляється значна частка ВВП країни, забезпечується зайнятість населення та укріплюються демографічні засади в державі. Але для успішного функціонування на ринку їм потрібно мати стабільне фінансове забезпечення для мінімізації ризиків, гарантії стійкості. Сьогодні це має особливу актуальність у період коронакризи, коли підприємства малого та середнього бізнесу виявилися найвразливішим сегментом економіки і державна підтримка їм потрібна як ніколи.

Так, за даними сайту Державної служби статистики України[1], кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва у період 2010-2020-х років становила, відповідно, від 98,7% до 99,2% та від 0,9% до 1,3% у % до загального показника суб'єктів господарювання. Це відбувалося через те, що основними перевагами над великим підприємництвом є швидкий термін окупності, вкладання невеликого стартового капіталовкладення та оперативна реакція на потреби ринку[2].

Сьогодні однією із найголовніших проблем підприємств малого та середнього бізнесу є пошук фінансових ресурсів для становлення і розвитку. Важливість фінансового забезпечення полягає у визначеності орієнтирів, конкурентоспроможності та залученості підтримки інвесторів. Пошук джерел фінансування є розробкою певного фінансового плану, який допомагає підприємству у реалізації його стратегій. Основними факторами, які впливають на розробку фінансового плану малого та середнього підприємництва є інформаційне, кадрове, технічне забезпечення та розмір підприємства [3].

На початковому етапі розвитку, коли доступ до фінансових ресурсів обмежений, хорошим варіантом є мікрокредитування. Воно надає підприємцю навички бізнес-планування, оцінки ризиків, хорошу кредитну історію, яка визначатиме його привабливість як банківського клієнта.

Основними видами формування фінансових ресурсів є зовнішні та внутрішні. До зовнішніх форм фінансування малого підприємництва відносяться

кошти банківських та небанківських фінансових установ. До внутрішніх джерел відносяться власні кошти підприємства. Частіше за все використовуються власні кошти, але вони не повною мірою задовольняють усі потреби фінансування на етапі розвитку підприємства. Тому вони вимушені звертатися за допомогою до інших джерел фінансування[4]. Наведені статистичні дані свідчать, що 67% опитаних підприємців започатковували бізнес за рахунок власних заощаджень, 11% залучали кошти родичів або друзів, 17% використовували кредитні кошти, 5% – залучали грантові кошти. У процесі діяльності структура джерел фінансування дещо змінювалася: 50% опитаних підприємців використовують внутрішні ресурси, 27% – кошти родичів або друзів, 14% – кредити і 9% використовують лізинг[5].

Фінансове забезпечення варто розглядати як сукупність дій, які мають на меті досягнення розвитку підприємства за допомогою методів, інструментів та важелів, які між собою пов'язані та утворюють так званий фінансовий механізм. До фінансового механізму входять планування та прогнозування, фінансування, кредитування, оподаткування та страхування. Його можна поділити на 3 рівні: державний (бюджетний), ринковий (кредитний) та внутрішній рівні. Державний рівень включає у себе державні кредити та гарантії, різноманітні програми розвитку, податкові пільги та канікули, податки та збори, державні закупівлі. Вдалим прикладом є державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». Сума кредиту складає від 100 тис. грн. 50 млн. грн. Кредит надається до 5 років, на реалізацію інвестиційного проекту та до 2 років при фінансуванні потреби в оборотних коштах. З моменту старту програми було отримано 24 594 кредитів на суму 64,8 млрд. грн.[6] Ринковий рівень включає: кредити банків, оптимальну схему оподаткування, співпрацю з досвідченими учасниками фінансового ринку, франчайзинг, лізинг, форфейтинг. Якщо звернутися до сайту bankchart.com.ua[7] і взяти кредит на суму 1 млн. грн. строком на 3 роки, то станом на 04.11.2021, середня ефективна ставка за обраним кредитом складатиме 15,95%. Наприклад, реальна ставка в Ощадбанку складає 12,57%, в Приватбанку – 13,65%, у Кредобанку –

17,44%, а в Райффайзен банку – 16,65%. Внутрішній рівень складається з власного капіталу, грошових фондів, вибору оптимальної схеми оподаткування, капітальних інвестицій і т.д.[8].

Узагальнивши усе вищесказане, можна стверджувати, що втручання держави є важливим аспектом у підвищенні ефективності фінансового механізму підприємства. Однак, на сьогоднішній день не забезпечується сприятливе середовище для ведення діяльності досліджуваних видів підприємництва. Основне, на що потрібно звертати увагу, це: вільний доступ до кредитних ресурсів, створення різноманітних програм, які сприятимуть розвитку малого та середнього бізнесу та ефективна фінансова підтримка.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України: показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємств. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size_20.htm
2. Нікітенко К. С. Фінансові механізми розвитку суб'єктів малого підприємництва України. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2019 р. Випуск 20. С. 768-772
3. Бондаренко О. Фінансове планування та його значення у розвитку малого та середнього бізнесу. *Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України* : збірник наукових праць X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Вінниця, 16 червня 2021 р.). Вінниця, 2021. С. 320-328.
4. Михайлів Г. В. Фінансова підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, 2019 р. Випуск 15, С. 87-94.
5. Волкова Н. І., Саржевська А. О. Альтернативні джерела фінансування малого та середнього підприємництва в Україні. *Фінанси, облік, банки*, 2018 р. №1(23), 2018 р. С. 39-47.

6. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <http://surl.li/ndax>
7. Рейтинг кредитів на розвиток бізнесу в банках України на 3 роки у розмірі 1 мдн. грн. Інтернет-ресурс «Простобанк Консалтинг». URL: <http://surl.li/ablep>
8. Балацька А. Сутність фінансового механізму розвитку малого та середнього бізнесу. *Економічний аналіз. 2020 рік. Том 30. №1. Частина 1.* С. 7-14.